

Egy KULT ok a konferenciára

I. KULTműhelyek Országos Konferenciája - 1. nap

Posted by **Porció Veronika** on 28 ápr 2012 under [litkult](#), [litkult tudósítás](#)

Az I. KULTműhelyek Országos Konferenciáját Debrecenben 2012. április 20-án és 21-én rendezte meg a József Attila Kör és a KULTer.hu. A MODEM multifunkciós terme kiváló helyszínül szolgált a rendezvényhez – maga a tér is felmutat(hat)ta azt az eseményt jellemző fiatalos frissességet, ami megkülönböztette a „hagyományos” konferenciáktól.

A harmadik emeleti, hosszú teremben, a teljes falfelületnyi ablakokkal a szemlélődő úgy érezhette magát, mint egy léghajón – robusztus közeg volt ez, mégis légies. A termet több cezúra határolta: színpad, babzsákfotelek, széksorok és oldalt a külvilágtól elválasztó tükörtengely, amelyek ugyan elhatárolódtak egymástól, a köztük lévő átjárás mégis könnyen végbemehetett.

A konferencia egyik fő kérdésfelvetése a következő volt: melyek lehetnek a mértékadó esztétikai és szakmai „értékek” napjaink fiatal szépírói, kritikusai, szerkesztői vagy bölcsész hallgatói számára? Áfra János főszerző nyitóbeszéde előrebocsátotta, az első KULTOK nem csak lehetőséget teremt, de célként tűzi ki, hogy az ország különböző egyetemeinek műhelyei, önképzőkörei és online- vagy offline folyóiratai megosszák egymással szakmai tapasztalataikat, megtárgyalják a kortárs magyar kulturális élet jelenségeinek generációs problémáit, a műhelyek közötti funkcionális és stratégiai eltérések jelentőségét. Az első nap közelebbi témája *Műhelyélet, és ami azon túl van*, a moderátor Herczeg Ákos volt.

A színpadra és így a vetítővászon elé elsőként a pécsi [Trubadúr Magazin](#) szerkesztője Csiszer Marietta lépett. *Taposóaknákkal tűzdelt sárga köves út* című előadása szemléletesen mutatta be saját tapasztalataik alapján azt, milyen nehézségek adódnak egy online folyóirat alapítása körül, a csapatépítésen és a fenntartáson át egészen a népszerűsítés kérdéséig, és milyen gyógyírt találhat a nehézségek enyhítésére, megoldására.

Szabó István Zoltán, a [Próza Nostra](#) főszerkesztője, a Szegedi Tudományegyetem doktorandusza *A populáris irodalom reprezentációja egyetemi műhelymunkákon és internetes lapokon* című előadásában azzal foglalkozott, miként lehet a populáris irodalmat becsempészni az egyetemi oktatásba, hogyan alakítható ki erről érvényes beszédmód. A *Próza Nostra* irodalmi oldal éppen ebből a célból jött létre, és arra vállalkozik, hogy ezen „vakfoltra” került szövegek tanulmányirodalmát kialakítsa és betöltse a populáris irodalomról való szakmai igényű diskurzus itthon tapasztalható hiányát.

Bedi Katalin, a [Kultúra és Kritika](#) főszerkesztője *A kritika mint közvetítő* címmel tartott előadása az online kritikairás kritériumait sorjázta. Az előadó kiemelte, egy jó kritika legyen aktuális, rövid, érthető, élvezhető, nyelviileg igényes, okos (de ne okoskodó), szakmai (de ne szakbarbár), figyelemfelkeltő, fogalmazzon meg egyéni ízlést, véleményt.

A kritikairás értékközvetítő szerepét hangsúlyozó előadás után Nagy Sára, a [Magyar Játékszín](#) főszerkesztő-helyettese *Egyetemi szentélyek – A kortárs egyetemi színjátszásról* cím alá fogalmazott kérdéseket. A felkészült előadó sorra vette a magyar egyetemi színjátszás színpadjait (szóba került például a pécsi Janus Egyetemi Színház, az ELTE Radikális Egyetemi Színház, a DE Színláz Társulat). Ezek az alternatív, alulról szerveződő, friss szellemű, energikus társulatok lehetőséget biztosítanak a fiatal drámaírók darabjainak színrevitelére is, ebből a szempontból fontos erényük a tehetséggondozás (Nagy Sára ezzel kapcsolatban Tasnádi István indulását említette). A mai magyar színházi élet felől nézve is kiemelkedő fontosságú egy színházzal teoretikusan foglalkozó újabb kritikusnemzedék kinevelése – ezt a feladatot tűzte ki maga elé a Pálffy István Színháztudományi Szakkollégium és a 2011 novemberétől működő online színházi folyóirat, a *Magyar Játékszín*, ami foglalkozik határon túli és vidéki színházak, valamint egyetemi színpadok előadásaival, dráma- és szakkönyvek recenzeálásával is.

Vass Norbert, a *KULter.hu* szerkesztője az *Üvöltést suttogni, zsírversen kacagni* címmel tartott előadásában a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Kreatív Írás kurzusának struktúrájába, alapirányaiba, gyakorlataiba, tapasztalataiba avatta be a hallgatóközönséget. A Lackfi János és Vörös István által vezetett kurzus 2004-ben, annak megalapításakor olyan mintákra épült, mint például a Négyesy-szeminárium, a Sárospataki Diákíró Találkozó, de amerikai, francia és orosz mintákat is figyelembe vett. A Kreatív Írás kurzus létrejöttékor óriási igényt éreztetett ki, hiszen az ezredfordulón nem volt példa hasonló, a mindenkiben benne rejlő kreativitás felkeltését megcélzó szemináriumra. Az íráshoz kedvet érzők blogokon „publikálhattak”, itt azonban szakmai visszajelzést nem kaphattak munkájukról. A szemináriumi képzés nem csak írástechnikai ismereteket ad a kurzusra járóknak, de hozzásegít az írói attitűd kialakításához, a kortárs magyar és külföldi irodalom elmélyültebb ismeretéhez; a hallgató nem csak írási, de olvasási gyakorlatokon is részt vehet.

Bene Bálint, a *KönyvFilm Műhely* tagja, *A KönyvFilm sajátosságai és határterületei* című prezentációjából a könyv- és olvasásnépszerűsítés egy újfajta, sokat ígérő módját ismerhettük meg: a könyvfilm műfaját, mely egy megváltozott, újfajta mediális kontextust hív életre az irodalom kapcsán, mégpedig a mozgóképét. A booktrailer megjelenít egy-egy jelenetet, benyomást, motívumot a könyvből, és az ezek által képzett atmoszférához zenei impressziókat társít. Az előadás során a Magvető Kiadónál megjelent Szeghalmi Lőrincz által írt *Levelek az árnyékvilágból* című könyvhöz készült [debütáló videót](#) láthattuk esettanulmányként.

Az est záró- és egyben fénypontja volt *A műhelyélettől a fiatal írószervezeteken át a kortárs irodalmi életbe* címet viselő kerekasztal-beszélgetés: Gaborják Ádám JAK-elnökkel és Kollár Árpád FISZ-elnökkel Herczeg Ákos beszélgetett. A diskurzus több, különböző végpontok között végbemenő folyamat földerítésére vállalkozott: az írószervezetek hagyományaitól a jelenéig, a hozzájuk kapcsolódó könyv alapú kiadványoktól az elektronikus könyvekig, a fiatal tehetségek publikációitól az „Old Star”-okig (utalva az egy héttel korábban zajló [X. Debreceni Költészeti Fesztivál](#) fővendégeire, Borbély Szilárdra és Térey Jánosra).

Gaborják Ádám kiemelte, a negyven éve működő József Attila Kör számára nagyon fontos, hogy folyamatosan újraértelmezve visszatérjen hagyományaihoz, támogatást nyújtson, és fórumot biztosítson a különböző műhelyeknek, sőt még a középiskolásoknak is. Az online folyóiratok világában a pályakezdő írók, költők helyzete nem könnyű, mégsem reménytelen, hiszen az adott internetes felület kitermeli saját kontextusát, ami alapján a publikálók megválogathatják megjelenésük helyét. A lassan harminc éves JAK-füzetek sorozat lehetőséget nyújt elsőkötetes szerzők kiadására, az 1982–90 között kiadott füzetek pedig mára már „kultikusnak” számítanak. Gaborják szerint bátran kimondható, hogy a könyvek nem fognak eltűnni, bár vitathatatlan, hogy kissé már „kifutotta” magát ez a médium. Azonban a

napjainkban zajló remedializációs folyamat újtólag hathat a könyv presztízisére: kevesebb, de sokkal igényesebb kiadás születhet ebben a viszonylatban.

Kollár Árpád megszólalásai nemcsak Gaborják Ádámmal és Herczeg Ákossal léptek párbeszédbe, hanem az egy héttel korábbi X. Debreceni Költészeti Fesztivál *FISZ-moll délutánján* elhangzottakkal is, hiszen ezen az alkalmon nem csak a *Nem Szarajevóban* című kötetéről esett szó, de FISZ-beli szerepéről is. Kollár elmondta, hogy bár a Fiatal Írók Szövetsége sokkal fiatalabb, mint a JAK, ugyanis 1998-ban született meg, mégsem gondolja, hogy rivalizálnia kellene – egy egészséges versenyzés jellemzi a két kör viszonyát, ami mindkettő működésmódjához hozzátesz. A FISZ különös gondot fordít arra, hogy ne csak jó írókat, de jó olvasókat is „neveljen”, ehhez járulnak hozzá olvasásnépszerűsítő programjai. Kollár szerint van veszélye a fiatal írók publikálási vágyának, hiszen nem mindegy, milyen mentorokhoz és kiadóhoz kerülnek. A FISZ gondozásában kiadott könyvek mögött lelkiismeretes szerkesztőmunka van, mindezzel a fiatal szerző szakmai mentorálása is cél: releváns, pályaépítő véleménnyel élnek szerzőik felé. A könyv jövőbeli státuszában Kollár is biztos, szerinte az e-könyvolvasó készülékek ugyan be fognak robbanni hazánkba, mégis mindig maradnak majd bibliofil, igényes kiadások.

Az estét felolvasás zárta Tarcsay Zoltán, Kapelner Zsolt, Kovács Fruzsina, Nyerges Gábor Ádám és Somogyi Tibor munkáiból. A KULTOK első napja afféle problémavázolásként, tapasztalatok megosztásaként, diagnosztizálási kísérleteként volt értelmezhető. Ugyanakkor kérdésként vetődhetett fel, hogy a prezentációkban elhangzott, gyakran ismerős, evidens megállapítások képesek-e összetettebben artikulálni és láttatni az általuk felvetett problémákat.

I. KULTműhelyek Országos Konferenciája, Debrecen, Modem, 2012. április 20.

írta: Porció Veronika

Porció Veronika 1989-ben született Debrecenben. Jelenleg a Debreceni Egyetem magyar nyelv és irodalom mesterszakos hallgatója, a Hatvani István Szakkollégium és a DETEP tagja. Főként líraolvasással foglalkozik, kutatási területe: a szerepversek arcadási lehetőségei. Publikációi a „Napút”-ban, a „Szkholion”-ban, az „Irodalmi Jelen Online”-on látnak napvilágot.